

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра менеджменту

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента
ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ

підготовки бакалавра
галузі знань 07 Управління та адміністрування
спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та
фондовий ринок
освітньо-професійної програми Митна справа та фінанси
зовнішньоекономічної діяльності

Силабус нормативного освітнього компонента «ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ» підготовки бакалавра, галузі знань 07 Управління та адміністрування, спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок, за освітньо-професійною програмою Митна справа та фінанси зовнішньоекономічної діяльності.

Розробник: Олеся Тоцька, професор кафедри менеджменту, доктор економічних наук, професор

Силабус погоджено

Гарант ОПП Митна справа та фінанси
зовнішньоекономічної діяльності

Наталія МАТВІЙЧУК

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри менеджменту

протокол № 1 від 26 серпня 2024 р.

Завідувач кафедри

Наталія ХОМЮК

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	07 Управління та адміністрування	Нормативний
Кількість годин / кредитів 90/3	072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок	Рік навчання 1-ий
		Семестр 1-ий
ІНДЗ: <u>немає</u>	Митна справа та фінанси зовнішньоекономічної діяльності	Лекції 12 год.
		Лабораторні 24 год.
		Самостійна робота 48 год.
		Консультації 6 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання		українська
Сторінка курсу в Moodle		https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=2751

II. Інформація про викладача

Тоцька Олеся Леонтіївна

Науковий ступінь – доктор економічних наук

Вчене звання – професор

Посада – професор кафедри менеджменту

Контактна інформація викладача:

Електронна пошта: Totska.Olesia@vnu.edu.ua

Адреса викладання курсу: вул. Банкова, 9, корпус С ВНУ імені Лесі Українки

Електронний розклад: <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента. Освітній компонент «Інформаційно-комунікаційні технології» належить до циклу загальної підготовки, спрямований на формування у здобувачів освіти системи компетентностей щодо використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій для оброблення даних у галузі знань.

2. Пререквізити і постреквізити освітнього компонента

Пререквізити: вивчення освітнього компонента ґрунтується на базових навичках роботи з комп'ютерними програмами з пакету Microsoft Office.

Постреквізити: «Цифрові технології у фінансах».

3. Мета і завдання освітнього компонента

Мета викладання освітнього компонента – вивчення сутності автоматизованих інформаційно-комунікаційних технологій як об'єкту дослідження та набуття компетентностей щодо їх використання для оброблення даних у галузі знань.

Основними **завданнями** освітнього компонента є ознайомити здобувачів освіти із суттю, класифікацією, застосуванням інформаційних систем і технологій, видами автоматизованих ІТ; виробити практичні навички оброблення даних у галузі знань за допомогою програм пакету Microsoft Office (Microsoft Office Word, Microsoft Office Excel, Microsoft Office Access, Microsoft Office PowerPoint) і онлайн програми для створення форм опитувань і тестів Microsoft Forms.

4. Методи навчання: інтерактивні методи (інтерактивна лекція з використанням вербальних та ілюстративно-демонстраційних методів: розповідь, пояснення, презентація, демонстрація, запитання-відповідь), практичні методи (лабораторні роботи), методи дистанційного навчання (віддалене тестування).

5. Результати навчання (компетентності)

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

Загальні компетентності:

ЗК05. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК13. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні компетентності:

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК06. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

СК07. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.

СК09. Здатність здійснювати ефективні комунікації.

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

Програмні результати навчання:

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т. ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР08. Застосовувати спеціалізовані інформаційні системи, сучасні фінансові технології та програмні продукти.

ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.

ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПР17. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.

ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

6. Структура освітнього компонента

Назви змістових тем	Усього	Лек.	Лабор.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю / Бали
Тема 1. Інформаційна система. Її структура	9	1	2	5	1	РПЗ (5+5) + Т (3) = 13
Тема 2. Класифікація інформаційних систем	9	1	2	5	1	РПЗ (5+5) + Т (3) = 13
Тема 3. Інформаційна технологія (ІТ)	10,5	1	4	5	0,5	РПЗ (5+5) + Т (3) = 13
Тема 4. Класифікація інформаційних технологій	8,5	1	2	5	0,5	РПЗ (5) + Т (3) = 8
Тема 5. Застосування інформаційних систем	11,5	2	4	5	0,5	РПЗ (5+5) + Т (3) = 13
Тема 6. Технології оброблення даних. Системи управління базами даних	8,5	1	2	5	0,5	РПЗ (5) + Т (3) = 8
Тема 7. Технології управління	8,5	1	2	5	0,5	РПЗ (5) + Т (3) = 8
Тема 8. Офісні технології	9,5	2	2	5	0,5	РПЗ (5) + Т (3) = 8
Тема 9. Технології підтримки прийняття рішень	7,5	1	2	4	0,5	РПЗ (5) +

						T (3) = 8
Тема 10. Технології експертних систем	7,5	1	2	4	0,5	РПЗ (5) + T (3) = 8
Всього годин / Балів	90	12	24	48	6	100

Форми контролю*: РПЗ – робота з програмним забезпеченням, Т – тести.

7. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота з освітнього компонента передбачає підготовку до аудиторних (лабораторних) занять:

- опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу;
- підготовку до лабораторних занять;
- підготовку до тестування.

Завдання та питання для самостійної роботи до відповідних тем освітнього компонента розміщено в електронному курсі у веб-середовищі системи управління навчанням Moodle: <https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=2751>.

IV. Політика освітнього компонента

Політика щодо відвідувань занять: відвідування занять є обов'язковим. Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених силабусом. Пропущені заняття потрібно відпрацювати у визначений час згідно затвердженого графіка.

За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, участь у наукових заходах тощо) навчання в цей період може відбуватися в онлайн формі або за індивідуальним планом за погодженням із викладачем.

Здобувач освіти повинен старанно виконувати завдання, брати активну участь в освітньому процесі.

Політика щодо академічної доброчесності: окреслюється Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в науковій та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти, докторантів, науково-педагогічних і наукових працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/jntduw>) та Кодексом академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/aagxg>).

Політика щодо дедлайнів і перескладання: у випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

V. Політика поточного та підсумкового оцінювання

Порядок організації поточного та підсумкового контролю знань здобувачів освіти регламентується Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/ukitbu>).

Політика поточного оцінювання: оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час поточного контролю за результатами виконання всіх видів робіт, які передбачені силабусом. Максимальна кількість балів, яку можна набрати –

100 балів. При цьому не допускаються пропуски та запізнення на заняття; заборонено використання мобільного телефону, планшета чи інших мобільних пристроїв під час заняття в цілях не пов'язаних із навчанням; плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання.

Здобувачам освіти можуть бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю (максимум 15 балів) за такі види робіт: опубліковану наукову статтю у фахових виданнях України чи рецензованих закордонних журналах – 10 балів; публікацію тез із виступом на конференції – 5 балів, без виступу – 3 бали; підготовку та участь у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 7 балів; перемогу у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 15 балів; подачу проектних заявок на участь у студентських програмах обміну, стипендійних програмах, літніх і зимових школах тощо – 7 балів.

Політика підсумкового оцінювання: семестровий залік виставляється здобувачам освіти на підставі результатів виконання всіх видів запланованої навчальної роботи протягом семестру за 100-бальною шкалою.

У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів на заліку під час ліквідації академічної заборгованості – 100.

Повторне складання заліку допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету. Перездача підсумкового контролю освітнього компонента проводиться у вигляді тестування, що включає 50 тестів по 2 бали кожен (загалом 100 балів).

Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком освітнього процесу.

Питання на залік

1. Поняття інформаційної системи.
2. Етапи розвитку інформаційних систем.
3. Процеси, що протікають в інформаційних системах.
4. Структура інформаційної системи.
5. Класифікація ІС за ознакою структурованості задач.
6. Класифікація ІС за ступенем автоматизації.
7. Класифікація ІС за характером використання інформації.
8. Класифікація ІС за сферою застосування.
9. Класифікація ІС за формальністю.
10. Класифікація ІС за функціональною ознакою та рівнями управління.
11. Поняття інформаційної технології.
12. Етапи розвитку автоматизованих інформаційних технологій.
13. Інструментарій інформаційної технології.
14. Складові інформаційної технології.

15. Функції автоматизованої інформаційної технології.
16. Структура автоматизованої інформаційної технології.
17. Класифікація ІТ за способом реалізації систем.
18. Класифікація ІТ за ступенем охоплення завдань управління.
19. Класифікація ІТ за класом реалізованих технологічних операцій.
20. Класифікація ІТ за типом інтерфейсу користувача.
21. Класифікація ІТ за способом побудови комп'ютерної мережі.
22. Загальні принципи застосування інформаційних систем.
23. Основні інформаційні системи в організаціях.
24. Підтипи інформаційних систем.
25. Системи оброблення транзакцій.
26. Системи роботи зі знаннями та офісні системи.
27. Управлінські інформаційні системи.
28. Системи підтримки прийняття рішень.
29. Системи підтримки прийняття стратегічних рішень.
30. Взаємозв'язок різних типів інформаційних систем.
31. Системи збуту та маркетингу.
32. Виробничі інформаційні системи.
33. Фінансові та бухгалтерські системи.
34. Системи управління людськими ресурсами.
35. Призначення ІТ оброблення даних.
36. Банки даних, їх особливості.
37. Бази даних. Моделі даних.
38. Система управління базами даних і її функції.
39. Призначення, основні компоненти ІТ управління.
40. Автоматизоване робоче місце фахівця.
41. Призначення офісних технологій.
42. Основні компоненти офісних технологій.
43. Технологія оброблення текстової інформації.
44. Технологія оброблення табличної інформації.
45. Призначення технологій підтримки прийняття рішень.
46. Основні компоненти технологій підтримки прийняття рішень.
47. Призначення технологій експертних систем.
48. Основні компоненти технологій експертних систем.
49. Моделі знань.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 - 81	
67 -74	
60 - 66	
1 – 59	Незараховано (необхідне перескладання)

Критерії оцінювання результатів навчання:

60–100 балів (зараховано): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої роботи за фахом, здатний виконувати завдання, передбачені програмою, ознайомлений з основною рекомендованою літературою; при виконанні завдань припускається помилок, але демонструє спроможність їх усувати.

1–59 балів (незараховано): здобувач не засвоїв більшості тем освітнього компонента, не в змозі викласти зміст більшості основних питань та не може продовжити навчання чи розпочати професійну діяльність без додаткових занять з освітнього компонента.

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна

1. Тоцька О. Л. Інформаційно-комунікаційні технології в галузі знань [Електронний ресурс] : [електрон. дистанц. курс для студентів] / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Ф-т економіки та управління. – Електрон. дані. – [Луцьк] : ВНУ ім. Лесі Українки, 2023. – Режим доступу: авторизований. – Назва з екрана. – Дистанц. курс в навч. середовищі LMS MOODLE.

2. Бутенко Т. А., Сирий В. М. Інформаційні системи та технології : навч. посіб. Харків: ХНАУ ім. В. В. Докучаєва, 2020. 207 с. URL: https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/4849/1/INFO_SYSTEMS_20.pdf.

3. Тоцька О. Л. Інформаційно-комунікаційні технології в галузі знань [Електронне видання]: метод. вказівки до лабор. занять. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2023. 64 с. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/23421>.

4. Тоцька О. Л. Інформаційно-комунікаційні технології в галузі знань [Електронне видання]: метод. вказівки до самост. роботи. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2023. 56 с. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/23422>.

5. Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах: Закон України від 05 лип. 1994 р. № 80/94-ВР. Дата оновлення: 28.06.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80/94-%D0%B2%D1%80#Text>.

Додаткова

1. Тоцька О. Л. Використання інформаційно-комунікаційних технологій на підприємствах України за видами економічної діяльності. *Розвиток сфери фінансових послуг в умовах турбулентності національної економіки України*: кол. монографія / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. М. В. Дубини. Чернігів: НУ «Чернігівська політехніка», 2024. С. 147–157.

2. Тоцька О. Л., Просвірніков М. В. Можливості використання транспортної біржі Lardi-Trans у діяльності учасників автомобільних вантажних перевезень. *Розвиток сфери фінансових послуг в умовах турбулентності національної економіки України*: кол. монографія / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. М. В. Дубини. Чернігів: НУ «Чернігівська політехніка», 2024. С. 157–169.

3. Завада О. П., Тоцька О. Л. Методологія формування інформаційно-аналітичної підтримки для розвитку цифрових компетентностей бакалаврів економічного профілю. *Освітня аналітика України*. 2021. № 2 (13). С. 56–69.

4. Перелік засобів технічного захисту інформації, дозволених для забезпечення технічного захисту державних інформаційних ресурсів та інформації, вимога щодо захисту якої встановлена законом. *Портал відкритих даних: Єдиний державний веб-портал відкритих даних*. URL: <https://data.gov.ua/dataset/eab73672-181f-4b20-8819-56d47723ff11>.

5. Про затвердження Положення про Реєстр інформаційних, електронних комунікаційних та інформаційно-комунікаційних систем органів виконавчої влади, а також підприємств, установ і організацій, що належать до сфери їх управління: Постанова Кабінету Міністрів України від 03 серп. 2005 р. № 688. Дата оновлення: 07.09.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2005-%D0%BF#Text>.

6. Про Положення про технічний захист інформації в Україні: Указ Президента України від 27 верес. 1999 р. № 1229/99. Дата оновлення: 04.05.2008. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1229/99#Text>.

7. Тоцька О. Л. Безпека державних підприємств: які комп'ютерні програми сфери економіки дозволені до використання? *Соціально-компетентне управління корпораціями в умовах поведінкової економіки: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф.*, 18 лют. 2021 р. / відп. ред. О. М. Павлова, К. В. Павлов, Л. В. Шостак, А. М. Лялюк. Луцьк, 2021. С. 226–228.

8. Тоцька О. Л. Розвиток цифрових компетентностей бакалаврів-обліковців. *Облік, аналіз і аудит: виклики інституціональної економіки: тези доповідей VIII Міжнар. наук.-практ. конф.*, 9 жовт. 2021 р. Вип. 8. Луцьк: ІВВ Луцького НТУ, 2021. С. 380–382.

9. Тоцька О. Особливості формування бюджету компанії за допомогою шаблону Microsoft Office. *Socially competent management of corporations in a behavioral conditions economics: collection of scientific papers / resp. ed. Konstantin Pavlov, Elena Pavlova, Ludmila Shostak, Tatiana Bukoros, Josef Zyatko*. November 24–25, 2021. Chapter I. Podhájska: European institute of further education, 2021. P. 190–191.

10. Тоцька О. Л. Формування цифрових компетентностей майбутніх фахівців з управління у закладах вищої освіти. *Сучасне управління організаціями: концепції, цифрові трансформації, моделі інноваційного розвитку: зб. тез доповідей I Міжнар. наук.-практ. конф.*, 25 листоп. 2021 р. [Електронний ресурс]. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2021. С. 340–341.

11. Тоцька О. Л. Формування бюджету проєкту фінансово-економічної грамотності за допомогою програми Microsoft Excel. *Новітні технології сучасного суспільства (НТСС-2021): II Міжнар. наук.-практ. конф.: тези доп.*, 17 груд. 2021 р.: у 2 ч. Чернігів: НУ «Чернігівська політехніка», 2021. Ч. II. С. 162.

12. Тоцька О. Л. Дашборди як засіб оперативного інформування вітчизняних експортерів. *Модернізація економіки в контексті інноваційного розвитку сучасного суспільства: матеріали доп. учасників Всеукр. наук.-практ. конф.*, 16–17 листоп. 2023 р. / відп. ред. Л. М. Горбач. Луцьк: Волинський інститут ім. В. Липинського ПрАТ «ВНЗ «МАУП», 2023. С. 146–149.

13. Тоцька О. Л. Можливості використання програми Microsoft Forms бакалаврами економічного профілю у межах вивчення освітнього компонента «Інформаційно-комунікаційні технології в галузі знань». *Актуальні проблеми управління соціально-економічними системами*: матеріали ІХ Міжнар. наук.-практ. конф., 15 груд. 2023 р. Луцьк: ЛНТУ, 2023. Ч. 2. С. 219–220.

Інтернет-ресурси

1. *Canva*: вебсайт. URL: https://www.canva.com/uk_ua/.
2. Демоверсії. *MASTER*: вебсайт. URL: <https://masterbuh.com/produkti/demo>.
3. Продукти. *Компанія IT-Enterprise*: вебсайт. URL: <https://www.it.ua/products>.
4. *Шаблони Microsoft Office*: вебсайт. URL: <https://templates.office.com>.
5. Шаблони резюме. *CVmaker*: вебсайт. <https://www.cvmaker.com.ua/zrazky-rezume>.